

4. Нормативно-законодавчі документи щодо обліку експортних операцій.

Існує значна кількість нормативних актів, що регулюють систему бухгалтерського обліку експортних операцій. Серед них важливими є:

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5];
- Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [8];
- Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» [9];
- План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Як бачимо, значний перелік нормативних документів впливає на організацію обліку операцій ЗЕД.

Отже, регулювання обліку експортних операцій – це визначення засад, принципів та порядку проведення обліку експортних операцій.

Список використаних джерел: 1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>. 2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>. 3. Про валюту і валютні операції: Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>. 4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>. 5. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджена постановою Правління НБУ від 12.11.2003 р. № 492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>. 6. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.96 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. 7. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. 8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Мінфіну України від 29.11.99 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>. 9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Мінфіну України від 10.08.2000 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>.

УДК 658

Я. О. Потапенко, здобувачка вищої освіти,

Науковий керівник: **К. В. Гнедіна**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ключові слова: *управлінське рішення, підприємство, контролінг, цикл управління, можливості, загрози, зовнішнє середовище, сильні та слабкі сторони.*

Управлінське рішення як багатозначна і багатогранна категорія має декілька інтерпретацій. Одна з них базується на «раціональній поведінці» учасників у розробці та прийнятті управлінських рішень; друга розглядає рішення як результат діяльності організації та її внутрішнього потенціалу, структури, технології [1]. Процес розробки, прийняття та впровадження управлінських рішень тісно пов'язаний з усім керівництвом, адже в багатофакторному та динамічному середовищі сучасний бізнес існує з високим рівнем невизначеності, вибором між альтернативними рішеннями проблеми, що дозволяє найкращим чином досягти цілей організації. При підготовці та впровадженні управлінського рішення важливо визначити зону проблеми: чи це в зоні управління, в зоні впливу або поза зоною впливу [2]. У межах зони, керівництво керує заходами, тому підсистема управління реалізує повний потенціал процедур контролю з метою ефективної реалізації цілей організації. За межами зони впливу головним є визначення ключових факторів зовнішнього середовища, які впливають на реалізацію цілей організації. На рисунку 1 зображено традиційний цикл управління.

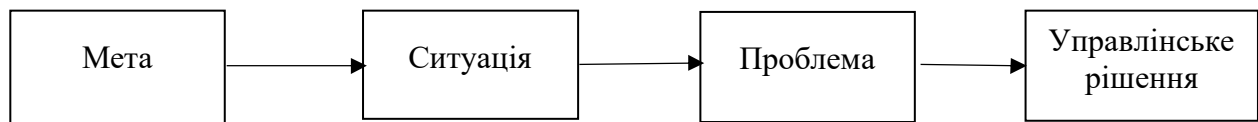

Рис. 1. Традиційний цикл управління

Джерело: розроблено авторкою на основі [3].

Представлена схема трактується таким чином: управління починається з цілепокладання; цілі реалізуються в індивідуальні ситуації, які можуть бути сприятливими та несприятливими: коли ситуація несприятлива, виникає проблема, щоб виправити проблему (забезпечити досягнення мети), приймається управлінське рішення. При такому підході не враховуються нові можливості, які виникають у разі сприятливої ситуації. Для впровадження можливостей, які з'явилися вимагається прийняття управлінського рішення. Отже, вирішення проблеми лише відновлює норму, але результатом може бути покращений стан внаслідок використання можливості. Такий підхід забезпечує ширше розуміння проблеми: з одного боку, проблема розуміється як невідповідність між наявним та запланованим; з іншого боку, проблема розглядається як різниця між фактичним і потенціалом. На рисунку 2 зображено цикл управління, який враховує можливості середовища організації.

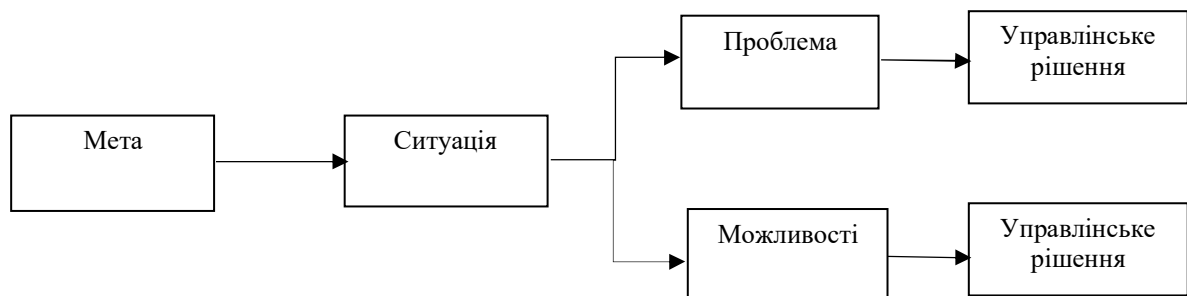

Рис. 2. Цикл управління, який враховує можливості середовища організації

Джерело: розроблено авторкою на основі [3].

Контролінг виступає механізмом, який сприяє досягненню мети організації, забезпечує керівництво інформацією про відхилення від звичайної ситуації (загроза або можливість), завдяки чому оцінюються відхилення та пропонуються обґрунтовані рішення [4]. Таким чином відбувається забезпечення безперервності та ефективності процесу управління.

Отже, при прийнятті управлінських рішень необхідно враховувати можливості та загрози зовнішнього середовища підприємства, а також внутрішні сильні та слабкі сторони. Будь-яка проблема може бути розглянута як резерв для покращення результатів діяльності та зростання ефективності. При цьому важливим є своєчасне прийняття раціональних управлінських рішень та контроль за процесом їх реалізації, що дозволяє виявити відхилення та внести корективи для досягнення поставленої мети.

Список використаних джерел: 1. Теоретичні основи забезпечення якості прийняття управлінських рішень в умовах європейської інтеграції : монографія / М. М. Новікова та ін. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 335 с. 2. Dettmer W. Goldratt's Theory of Constraints: A Systems Approach to Continuous Improvement / ASQC Quality Press Milwaukee (2013). 3. Khanif Mullakhmetov. Control in the system of managerial decisions procedures: a conceptual view. *Problems and Perspectives in Management*. 2016. Vol. (3-1). Pp. 203-215. URL: https://www.businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/templates/article/assets/7652/PPM_2016_03cont1_Mullakhmetov.pdf. 4. Суханова А. В. Організація та робота служби контролінгу на підприємстві. *Наукові відкриття та фундаментальні наукові дослідження: світовий досвід* : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 20 травня 2019 р.). Полтава : ГО «Європейська наукова платформа», 2019. Т. 6. С. 108–109.